UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Domini CCCC.XL. perueniens vsque ad D.XVIII. inchoatur ab Imperio Justini senioris: complectitur Annos LXXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 444. Leonis Pap. Annus 5. Theodosii 37. Valentin. 20. Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14573

Visual Library

tegram ſeruauerimus, miſericordiam conſequamur & veniam in die aduentûs Domini: hæc etiam tuam precamur ſanctitatem vt nobiſcum oret. hactenùs ad Euſebium Ancyræ Epiſcopum Theodoretus hoc ipſo (vt vidimus) anno, nempè duodecimo ab Epheſino Concilio.

XIV. Extant eodem argumento (vt diximus) plures ab eodem Theodoreto ob ſuî defenſionem ad diuerſos clariſſimos viros datæ epiſtolæ, & inter alias ad Lupicinũ Magiſtrum militiæ, illum videlicet, cuius in epiſtola ad Euſebium meminit, atq; Ducem exercitûs nominat, ad quem Theodoſius aduerſus Theodoretum diploma illud direxerat; in qua quidem epiſtola hæc ad finem [a]: *Si quis verò nos ab his diuerſa ſentire confirmat; nos etiam præſentes accuſet, ac abſentes calumnietur. Iuſtum eſt, vt reus loqui poſſit, & aduerſus illatam ſibi accuſationem excuſationem faciat, & tunc deinde Iudices iuxta leges ſententiam promulgent. Hæc ergo per tuam magnificentiam precor obtinere. Si verò indictâ cauſâ nos condemnare voluerint, libenter etiam iniuſtam ſuſcipiemus ſententiam. Domini enim tribunal expectamus, vbi neq; teſtibus, neq; accuſatoribus opus eſt: omnia enim nuda & aperta in conſpectu eius iuxta diuinum [b] Apoſtolum.* eadem planè habet in epiſtola [c] ad Præfectum Vrbis. Ad Anatolium verò Patricium de his ſcribens [d], tradit Domnum Antiochenum Epiſcopum miſiſſe Conſtantinopolim legatos Epiſcopos, qui ipſum Theodoretum ab illata calumnia eximerent. Sed fruſtrà quidem: nam qui Neſtorium fuerat aliquando conſectatus, quantumlibet eum deteſtari profiteretur, nihilominus haud facilè eâ ſe valuit ſuſpicione purgare: quòd ſciretur, ſicut rarò, ita & difficillimè fieri, vt quem ſemel peſtis hæreticæ contagionis inuaſerit, perfectè curetur, ij præſertim, qui eruditione præſtantes, nulla ex ignorantia, vel ſimplicitate, poſſent excuſatione petitâ purgari.

a Theod. Epiſt. 90.
b Hebr. 4.
c Theod. Epiſt. 91.
d Theod. Epiſt. 92.

IESV CHRISTI
Annus 444.

LEONIS PAP. Annus 5. THEODOSII 37. VALENTIN. 20. IMPP.

I. SEQVENTI anno quadringenteſimo quadrageſimoquarto, Theodoſio decimumoctauũ & Albino Conſulibus, à S. Leone Papa habitum eſt aduerſus Manichæos Romæ Conciliũ: non enim ſatis ſibi viſum, quæſitos diù iam compertos habuiſſe Manichæos, eoſdemq; quales eſſent, populo frequenti admonitione ſignificâſſe; ſed placuit, vt collecto Epiſcoporũ Concilio, vnà ſimul cũ Romano clero, eorum cauſa publicè audiretur, Actiſq; publicis fierent notiora, perpetuiſq; monumentis eorũ horrenda ſacrilegia notarentur. Hoc ipſo quidem anno dictũ Concilium coactum eſſe, epiſtola eiuſdem S. Leonis Papæ ea de re data ſub dictis Conſulibus in fine menſis Ianuarij, quam proximè reddituri ſumus, ſignificat.

ROMANVM CONCILIVM IN CAVSA MANICHÆORVM.

II. At quidnam tractatum in hoc habito Concilio fuerit, idem Pontifex poſteà pro concione coram omnibus patefecit: ipſum audiamus [e]: *Reſidentibus (inquit) itaq; mecum Epiſcopis ac presbyteris, ac in eundem conſeſſum Chriſtianis viris ac nobilibus congregatis, Electos & Electas eorum iuſſimus præſentari. Qui cùm de peruerſitate dogmatis ſui, & de feſtiuitatum ſuarum conſuetudine multa reſerarent: illud quoq; ſcelus, quod eloqui verecundum eſt, prodiderunt. quod tantâ diligentiâ inueſtigatum eſt, vt nihil minùs credulis, nihil obtrectatoribus remaneret ambiguum. Aderant enim omnes perſonæ, per quas nefandum facinus fuerat perpetratum: puella ſcilicet, vt multum decennis, & duæ mulieres, quæ ipſam nutrierant, & huic ſceleri præparârunt. Præſto erat etiam adoleſcentulus vitiator puellæ, & Epiſcopus ipſorum deteſtandi criminis ordinator. Omnium par fuit horum & vna confeſſio, & patefactum eſt execratum, quod aures noſtræ vix ferre potuerunt. De quo, ne apertiùs loquentes, caſtos offendamus auditus, Geſtorum documenta ſufficiant, quibus pleniſſimè docetur, nullam in hac ſecta pudicitiam, nullam honeſtatem, nullam penitùs reperiri caſtitatem; in qua lex eſt mendacium, diabolus religio, ſacrificium turpitudo. Hos ideo homines, dilectiſſimi, per omnia execrabiles atq; peſtiferos, quos aliarum regionum perturbatio nobis intulit crebriores, ab amicitia veſtra penitùs abdicate, voſq; præcipuè mulieres à talium notitia & colloquijs abſtinete; ne dum fabuloſis narrationibus incautus delectatur auditus, in diaboli laqueos incidatis.* hæc ipſe. Intelligis, lector, priſtinum morem in Eccleſia Romana ad præſens vſque retentum, vt Eccleſiaſtico iudicio conuenti & conuicti hæretici, ijdem cum ſuis erroribus coram populo pro concione noti fierent. Præſtabant id quidem olim ipſi Romani Pontifices, poſtrà verò per Notarios (per quos & homilias interdum ſuas ex ſcripto annunciabant Fidelibus, cùm aliquo detinerentur impedimento) id ipſum, Acta publicè legendo, perfecerunt.

e Leo ſer. 5. de ieiu. decim. menſ.

QVÆ ACTA SINT CONTRA MANICHÆOS.

Sed vnde hæc merces in Vrbem? Quis eam peſtem inuexit, quâ vniuerſus penè populus in diſcrimen haud leue adduceretur? quæ ſuperiùs dicta ſunt, ſatis oſtendũt: nempè exciſâ per Genſericum Africâ, ſicut ſucciſâ ſiluâ feræ beſtiæ aliò migrant; ita quæ latebant in Africa monſtra, in Italiam nauigantia, in Vrbem ſe intulerunt, tanquàm Catholici, commiſeratione digni. Ceterùm etſi veſparum examen inde conuolâſſet in Vrbẽ; tamen in cellulis clandeſtinis earundem fœtus ibidem remanſerunt, vt quæ dicturi ſumus inferiùs declarabunt. Cùm ergo de his omnibus (vt dictum eſt) Pontifex populum admonuiſſet; quod etiam officij vigilantiſſimi paſtoris eſſet; ad exactam horum deſtructionem illud itidem pro concione populum inſtanter admonuit, vt omnes, quos ſcirent eiuſmodi eſſe labe infectos, ad Eccleſiaſticum tribunal deferrent: ait enim [f]: *Quia parùm prodeſt vnicuiq;, quod protegente Spiritu ſancto, ab iſtis ipſe non capitur; ſi cùm alios capi intelligit, non mouetur: Contra communes hoſtes, pro ſalute communi, vna communis debet eſſe vigilantia, ne de alicuius membri vulnere etiam alia poſſint membra corrũpi. Et qui tales non prodendos putant, in iudicio Chriſti inuenientur rei de ſilentio, etiamſi non contaminantur aſſenſu. Aſſumite igitur religioſæ ſolicitudinis pium zelũ, & contra ſæuiſſimos hoſtes animarũ omnium Fidelium cura conſurgat. Ideoq; enim miſericors Deus quandam nobis partem prodidit hominum noxiorum, vt manifeſtato periculo excitaretur diligentia cautionis. Non ſufficiat quod actum eſt, ſed eadem inquiſitio perſeueret, quæ hoc, auxiliante Deo, conſequitur, vt non ſolùm qui recti ſunt, incolumes perſeuerent, ſed etiam multi, qui diabolicâ ſeductione decepti ſunt, ab errore reuocentur.* hactenùs S. Leo: quibus vides omnes ciues ad delationem & inquiſitionem hæreticorum magnopere excitari. Conſideratione quidem dignum eſt, quod huic ſacro Concilio, cum Manichæorũ cauſa tractata eſt, ipſe S. Leo non Epiſcopos tantùm atq; presbyteros, ſed & Senatores complures, illuſtreſq; viros, imò & plebis partem voluit præſentem fuiſſe, quo eorundem ſcelera notiora redderentur, teſtatur id ipſe S. Leo in epiſtola ad Turibium [g], verbis iſtis: III.

f Leo eod. ſer. 5. de ieiun. decim. menſ.

HÆRETICI DEFERENDI ET INQVIRENDI.

IV. *In execrabilibus autem myſterijs eorum, quæ quantò immundiora ſunt, tantò diligentiùs occultantur, vnum prorſus nefas, vna eſt obſcœnitas, & ſimilis turpitudo, Quam etſi eloqui erubeſcimus, ſolicitiſſimis tamen inquiſitionibus indagatam, & Manichæorum, qui comprehenſi ſunt, confeſſionibus detectam, ad publicam fecimus peruenire notitiam; ne vllo modo poſſit dubium videri, quod in iudicio noſtro, cui non ſolùm frequentiſſima præſentia ſacerdotum, ſed etiam illuſtrium virorum dignitas, & pars quædam Senatûs ac plebis interfuit, ipſorum, qui omne facinus perpetrârunt, ore reſeratum eſt, ſicut ea, quæ ad dilectionem tuam nunc direximus, Geſta demonſtrant.* hæc S. Leo, qui quæ Romæ in eadem cauſa acta eſſent, voluit Hiſpaniarum Eccleſijs nota fieri, quæ à Priſcillianiſtis Manichæorum ſimillimis adhuc grauiter infeſtabantur. Anteà verò eadem voluit innoteſcere proximis Vrbi prouincijs, & alijs longè poſitis, quò maiori omnes ardore ad inquirendos Manichæos incitaret. Quòd enim idem Pontifex compertum habuiſſet, nõnullos ex eis fugâ lapſos, & ne ad examen perducerentur, ab Vrbe receſſiſſe: eueſtigiò, abſoluto iam dicto Romano Concilio, de eius iudicio voluit reddi Italiæ Epiſcopos certiores, monens in primis, vt ad eiuſmodi indagandos hæreticos omnem nauare deberent diligentiam. Epiſtola autem ſic ſe habet [h]:

g Leo Ep. 93. ca. 16.
h Leo Epiſt. 2.

In con-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

V. EPISTOLA S. LEONIS DE MANICHÆIS ROMÆ DAMNATIS.

In conſortium vos noſtræ ſolicitudinis, dilectiſſimi fratres, aduocamus, vt vigilantiâ paſtorali, ne quid diabolica licere poſſit aſtutia, commiſſis vobis gregibus diligenter conſulatis, ne is, qui Domini miſericordiâ reuelante per noſtram curam à noſtris ouibus morbus abigitur, necdum vobis præmonitis, & adhuc quid agitur ignaris per veſtras ſe diſpergat Eccleſias, & ſuarum ſortim cuniculos inueniat latebrarum; ne quod à nobis in Vrbe extinguitur, tinebroſis apud vos radicibus ſeminetur. Plurimos impietatis Manicheæ ſequaces & doctores in Vrbe inueſtigatio noſtra repetit, vigilantia diuulgauit, auctoritas & cenſura coërcuit: quos potuimus emendare, correximus; & vt damnarent Manichæum cum prædicationibus & diſciplinis ſuis, publicâ in Eccleſia profeſſione, & manus ſuæ ſubſcriptione compulimus; & ita de voragine impietatis ſuæ confeſſos, pœnitentiam concedendo, leuauimus. Aliquanti verò, qui ita ſe demerſerant, vt nullum his auxiliantis poſſet remedium ſubuenire, ſubditi legibus, ſecundùm Chriſtianorum Principum conſtituta, ne ſanctum gregem ſuâ contagione polluerent, per publicos Iudices perpetuo ſunt exilio relegati. Et omnia, quæ tam in ſcripturis, quàm in occultis traditionibus ſuis habent profana, vel turpia, vt noſſet populus, quid refugeret aut vitaret, oculis Chriſtianæ plebis certâ manifeſtatione probauimus: adeò vt ipſe, qui eorum dicebatur Epiſcopus, à nobis tentus, proderet flagitioſa in ſuis myſticis [*], quæ tenerent, ſicut Geſtorum vos ſeries poteſt docere.

* myſteriis.

VI. DE PERQUIRENDIS QUI FUGERANT, MANICHÆIS.

Ad inſtructionem autem veſtram etiam ipſa direximus: quibus lectis omnia, quæ à nobis deprehenſa ſunt, noſſe poteritis. Et quia aliquantos de his, quos ne abſoluerentur, arctius reatus inuoluerat, cognouimus fugiſſe: hanc ad dilectionem veſtram Epiſtolam miſimus per acolythum noſtrum, vt effecta certior ſinceritas veſtra, ſolicitiùs agere dignetur & cautiùs, necubi Manicheæ peruerſitatis homines plebes veſtras facultatem lædendi, & huius ſacrilegij poſſent inuenire doctores. Aliter enim nobis commiſſos regere non poſſumus, niſi eos, qui ſunt perditores & perditi, zelo fidei Dominicæ perſequamur; & à ſanis mentibus, ne peſtis hæc latiùs diuulgetur, ſeueritate, quâ poſſumus, abſcindamus. Vnde hortor dilectionem veſtram, obteſtor, & moneo, vt quâ debitis & poteſtis, ſolicitudine vigiletis ad inueſtigandos eos, necubi occultandi ſeſe reperiant facultatem. Vt enim habebit à Deo ingens remunerationis præmium, qui diligentiùs, quod ad ſalutem commiſſæ ſibi plebis proficiat, fuerit executus: ita ante tribunal Domini de reatu negligentiæ ſe non poterit excuſare, quicumq; plebem ſuam contra ſacrilegæ perſuaſionis auctores noluerit cuſtodire. Data tertio Kalendas Februarij, Theodoſio decimooctauo & Albino viris clariſſimis Coſſ. hactenùs Leonis ad Epiſcopos admonitio.

VII. ACTA SYNODI AD DIVERSAS PROVINCIAS MISSA.

Porrò non Italiæ tantùm (vt dictum eſt) Epiſcopos, ſed & alios remotiores in diuerſis prouincijs collocatos voluit de rebus Romæ aduerſus Manichæos geſtis reddi certiores, pluraq; eorumdem publicorum Actorũ exemplaria ſcribi, atq; ad eos mitti, quo omnes tantam luem diſcerent præcauere, & longè longiùs propulſare. Conſtat ſiquidem (vti vidimus) S. Leonis teſtificatione[a], eadem Acta in Hiſpaniam ad Turibium Epiſcopum Aſturicenſem eſſe miſſa poſt biennium, cùm de Priſcillianiſtis inquirendis atq; damnandis eum admonuit, oſtendens eos eſſe Manichæis affines. ſed de his inferiùs ſuo loco agendum.

a Leo Ep. 91 c. 16.

VIII. Cæterùm non cum Manichæis tantùm ſancto Leoni Papæ his temporibus pugnandum fuit, ſed & aduerſus Pelagianos etſi apertius, laborioſius bellum fuit, obnitente ex aduerſo Iuliano loquaciſſimo Pelagiano olim Capuano Epiſcopo, de quo plura ſuperiori tomo diximus. Fidem horum certaminum facit S. Proſper, dum agens de huius temporibus impoſtoribus, hæc de his obiter attigit, vbi ait[b]: *In Italia quoq;, nobis apud Campaniam conſtitutis, dum venerabilis & Apoſtolico honore nominandus Papa Leo Manichæos ſubuerteret, contereret Pelagianos, & maximè Iulianum: ambiens tum quidam Florus nomine, ſpiritu ſeductionis arreptus, virtutem & meritum ſibi ſancti Soſimarij viri aſſignans, cùm haud procul à Neapolitana ciuitate in ſubuerſionem animarum quadam promitteret, faceretq; illicita; à germano venerabilis Noſtriani Epiſcopi, & Hierio presbytero ſimul cum clericis prædictæ Eccleſiæ tentus & coërcitus, ſic à præfata prouinciæ limitibus pulſus eſt.* hæc Proſper: qui cùm affirmet hoc ipſo tempore ſe verſatum eſſe in Campania, referatque certamen Leonis aduerſus Iulianum itidem (vt dictum eſt) in Campania agentem: equidem opinor ipſum è Gallijs à S. Leone Pontifice accerſitum, & in Campaniam aduerſus eundem Iulianum eſſe miſſum, qui præ cæteris horum temporum doctoribus ad eiuſmodi belli genus exercitatior videbatur. At de rebus à S. Leone aduerſus Pelagianos geſtis nihil præterea reperitur. Porrò S. Proſperum ab ipſo S. Leone fuiſſe Romæ retentum, in eo eius operâ vſo, in quo S. Damaſo Hieronymus inſeruiebat, quæ ſcribit Gennadius[c] de eodem Proſpero, in argumentum deduci poſſunt. Teſtatur & Photius in Bibliotheca, quòd pullulans ſub Leone Papa hæreſis Pelagiana ſæpè extincta, operâ S. Proſperi prorſus deleta fuerit, viuente adhuc ipſo ſancto Leone Romano Pontifice. Additque idem Photius: *Scripſit & ſanctus Leo Romanus Epiſcopus de Pelagianis conuerſis, quomodo debeant recipi, quando conuertuntur, ſcriptis ſuam opinionem damnantes.* at hæc ſancti Leonis Papæ ſcripta deſiderantur.

b Proſp. de Promiſſ. Dei. di. mid. temp. c. 6. in fin.

LEO PAPA INSEQUITUR PELAGIANOS PER PROSPERUM AQUITANUM.

c Genn. de Ver. ill. c. 84.

IX. CYRILLI EPISCOPI ALEXAN. OBITUS.

Hoc eodem anno, quinto Idûs Iunij S. Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus ex hac vita migrauit, cùm ſediſſet annos triginta duos, vt Liberatus diaconus tradit, atq; Nicephorus & Acta Synodalia docent. De die obitûs id Græci in Menologio profitentur eiuſmodi elogio tanto viro digniſſimo: *Natalis S. Cyrilli Alexandrinæ ciuitatis Epiſcopi erudiſſimi, & Catholicæ fidei propugnatoris egregij, quem Summus Pontifex Cæleſtinus idoneum iudicauit, cui vices ſuas in Epheſino Concilio delegaret.* Latini verò quinto Kal. Febr. eius memoriam in tabulis Eccleſiaſticis adſcriptam habent. De anno autem conſentiunt omnes: Etenim cùm ipſa Acta Concilij Chalcedonenſis, eum ſediſſe annos trigintaduos, publicâ fide teſtentur ex libello Athanaſij presbyteri, & Theodori diaconi[d]: cumque reperiatur ipſum creatum fuiſſe Epiſcopum anno Chriſti quadringenteſimo duodecimo, vndecimo Kalend. Nouembris; affirmare opus eſt trigeſimum ſecundum annum attigiſſe. Quod autem ad eius ſcripta pertinet, ex innumeris fermè eius lucubrationibus Gennadius hæc tantùm adnumerat, dicens[e]: *Variarum hypotheſeon tractatus, homilias etiam compoſuit plurimas, quæ ad declamandum à Græciæ Epiſcopis memoriæ commendantur; præterea eius libri ſunt de Synagogæ defectu, de Fide aduerſus hæreticos: & peculiari intentione aduerſus Neſtorium librum compoſuit, qui attitulatur ἔλεγχος, in quo omnia occulta Neſtorij panduntur.* hæc Gennadius. Porrò iuxta numerum annorum eius totidem Paſchales epiſtolas Græcè ſcriptas nondum editas bibliotheca Vaticana cuſtodit, quas Latinitate donare aggreſſus eſt Metius noſter, nos verò ex Græco textu fideliter exſcribendas curauimus.

d Conc. Chalced. Act. 3.

e Gennad. de Ver. ill. c. 57.

X. DESCRIPTIS CYRILLI EPISC. ALEX.

Quod rurſus ad Cyrilli ſcripta pertinet, Caſſiodorus[f] adnumerat eumdem S. Cyrillum inter eos, qui diuinam Scripturam à principio vſque ad finem Græco ſermone explicârunt: quâ ratione dicendum eſſet, plurima Cyrilli perijſſe volumina, deſiderariq; alios in epiſtolarem formam tractatus ab eo editos, hinc eſt, vt ſæpè contingat aliquid Cyrilli è bibliothecarum penetralibus in lucem dari, vt haud pridem epiſtolam ad Caloſyrium Epiſcopum Arſeniotẽ aduerſus Anthropomorphitas & Maſſalianos, qui nequaquàm manibus laborandum eſſe dicebant, ſed ſemper orandum: eâ etiam recens emergentem hæreſim ſtatim extinxit, quâ quidam aſſeuerabant Chriſti carnem & ſanguinẽ in Euchariſtia tunc temporis tantùm eſſe, cùm à Fidelibus ſumeretur: quod ille monſtrũ vnâ hâc penitùs voluit iugulâſſe ſententiâ: *Alios (inquit) eſſe audio, qui myſticã benedictionem nihil ad ſanctificationem proficere dicant, ſi ex ea aliquid reliquum fiat in ſequentem diem. Inſaniunt verò qui hæc aſſerunt. Neq; enim alteratur Chriſtus, neq; ſanctum eius corpus immutatur, ſed benedictionis vis & facultas & viuificans gratia perpetuò in ipſo exiſtit.* hæc ibi. Habes eiuſdem auctoris commentarios egregios de Adoratione & cultu in ſpiritu & veritate, Latinitati redditos luculentâ & elaborata, omniq; fide dignâ translatione Antonij Agellij clerici regularis, inſignis doctrinæ viri, nunc Epiſcopi Acernenſis.

f Caſſiod. Inſtit. diuin. lect. præf.

XI. CYRILLUS QUOMODO CURAVIT DECEPTUM ANACHORETAM.

Quod verò ad res ab eo geſtas pertinet, his addimus de Cyrillo, quòd nullo certo conſignatum inuenimus anno (ne excidat) editum ab eo ſummæ prudentiæ ſpecimẽ in reuocando prolabẽte ad hæreſim magno anachoretâ: qui quidẽ cùm audiſſet de Melchiſedech Dei ſacerdote,

fuiſſe eum ſine patre ſine matre, & ſine genealogia, ſecundum hæreſim Melchiſedechianorum dictam, ipſum eſſe Chriſtum, vel Spiritum ſanctum aſſerentium, crederet pariter ipſum eſſe Filium Dei. Sed quomodo Cyrillus ipſum curârit, ex Vitis Patrum hæc accipe [a]: *Daniel narrauit de magno ſene, qui habitauit in inferioribus partibus Ægypti, quia diceret per ſimplicitatem, quòd Melchiſedech ipſe eſſet Filius Dei. Hoc autem indicatum eſt ſanctæ memoriæ Cyrillo Archiepiſcopo Alexandrino de eo; & miſit ad eum. Sciens autem quia ſignifer eſſet ipſe ſenex, & quicquid peteret à Deo, reuelaretur ei, & quia ſimpliciter diceret hoc verbum: vſus eſt huiuſmodi ratione, dicens: Abba, rogo te, quia in cogitatione mea eſt, quòd Melchiſedech ipſe ſit filius Dei; & rurſus alia cogitatio mea dicit, quòd non ſit Deus, ſed homo ſit, & ſummus ſacerdos fuerit Dei. Quoniam ergo hæſito de hoc, idcircò miſi ad te, vt depreceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur, de hoc quid veritas habeat. Senex autem de conuerſione ſua præſumens, cum fiducia dixit: Da mihi tres dies inducias, vt ego deprecer Deum de hac re: & renunciabo tibi quid mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam ſuam, deprecabatur Deum de verbo hoc: Et veniens poſt tres dies, dixit ſanctæ memoriæ Cyrillo Epiſcopo: Certò ſcito, Melchiſedech non eſſe Deum. Archiepiſcopus reſpondit: Quomodo conſtat apud te, Abba? Et ille dixit ei: Deus oſtendit mihi omnes Patriarchas, ita vt ſinguli eorum coram me tranſirent, ab Adam vſque ad Melchiſedech. Et Angelus mihi aſſiſtens dixit: Ecce iſte eſt Melchiſedech. Et ideo Archiepiſcope certus eſto, quod ſic eſt. Abiens autem ſenex, per ſemetipſum prædicabat, quia homo eſt Melchiſedech: & gauiſus eſt magnificè ſanctæ memoriæ Cyrillus Epiſcopus.* hæc ibi ad inſinuandam miram Cyrilli ſapientiam, atque cum prudentia dexteritatem. Porrò Cyrilli memoria remanſit poſt eius obitum in Eccleſia vigens iugiter & florentiſſima, ore omnium Orthodoxorum præconijs frequentata.

[a] *Vit. SS. Pat. de pruden. & contempl.*

XII. Ad poſtremum autem hîc monendum putamus eſſe lectorem, legi in Quinta Synodo [b] Theodoreti nomine epiſtolam hoc tempore Cyrilli obitûs ad Ioannem Antiochenum conſcriptam, de eius morte gaudentis, & in eumdem Cyrillum plurima garrientis; quam quis æquiùs ſatyram dixerit, famoſumq; libellum, quam epiſtolam. Nos verò ægrè ferentes Theodoreti nomine ferri, quod alicuius potiùs fuit Neſtoriani figmentum, hîc tibi primùm ipſam reddemus epiſtolam, ac ſubinde de eius fide, qualis ſit, diſſeremus. Inſcriptio autem ſic ſe habet:

[b] *Quint. Synod. Act. 5. to. 2. Conc.*

XIII. EPISTOLA NESTORIANI DE OBITV S. CYRILLI.

Theodoreti ad Ioannem Archiepiſcopum Antiochiæ epiſtola ſcripta, cùm mortuus eſſet Cyrillus Archiepiſcopus Alexandriæ.

Serò tandem & vix malus homo defunctus eſt: boni enim & benigni ante tempus inde demigrant, mali autem in multo tempore vitam producunt. Et arbitror bonorum omnium diſpenſatorem prouidentem, celeriùs quàm tempus eſt, ex humanis tribulationibus eos abducere, & tamquàm victores liberare luctaminibus, & in meliorem transferre vitam, quæ præmium propoſita eſt ijs, qui pro virtute luctantur, ſine triſtitia & ſolicitudine libera: Malitiæ verò amatores & operatores diutiùs concedit præſenti vita frui, vt aut ſatietatem caperent malignitatis, & virtutem poſteà diſcerent, aut pœnas darent, & in hoc ſæculo pro moleſtia ſuorum morum longo tempore amaris & malis vitæ præſentis fluctibus æſtuantes. Iſtum verò miſerum nec ad exemplum aliorum dimiſit noſtrarum animarum gybernator diutius eorum potiri, quæ videntur eſſe delectabilia; ſed creſcentem quotidiè viri malignitatem, ſciens & corpori Eccleſiæ nocentem, quaſi quamdam peſtem amputauit, & abſtulit opprobrium à filijs Iſraël.

XIV. EPISTOLA NESTORIANI DE CYRILLO DEFVNCTO.

Lætificauit quidem ſuperſtites illius diſceſſio: Contriſtauit forſitan mortuos: & timor eſt, ne prægrauati eius conuerſatione, iterum ad nos remittant; vel illos diffugiant qui eum abducunt, ſicut ille tyrannus Cynni Ciliciam. Procurandum igitur eſt, & oportet tuam ſanctitatem maximè hanc ſuſcipere feſtinationem, & iubere collegio mortuos aſportantium, lapidem aliquem maximum & grauiſſimum ſepulchro imponere, ne iterum huc perueniat, & inſtabilem voluntatem iterum demonſtret. Infernis noua dogmata aſſerat: ibi diu noctuq;, ſicut vult, ſermocinetur. Non enim timemus, ne & illos diuidat aduerſus pietatem publicè alloquens, & morte circumdans naturam immortalem: lapidabunt enim eum non ſolùm qui diuina eruditi ſunt, ſed etiam & Nembroth, & Pharao, & Sennacherib, & ſiquis eorum ſimilis eſt Dei impugnator.

XV. NESTORIANVS QVID DE ANIMA CYRILLI.

Sed enim ſine cauſa multa loquor: ſilet enim miſer inuitus: Egredietur enim (dicit Propheta [c]) ſpiritus eius, & reuertetur in puluerem ſuum, & in illo die peribunt omnes cogitationes. Iſte verò & aliud habet ſilentium: nudata enim illius facta alligant linguam, obſtruunt os, frenant ſenſum, ſilere faciunt, in terram inclinare cogunt. Ideo plango miſerum, & ploro: nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius annunciatio, ſed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor, eiuſmodi peſtilentiâ communem Eccleſiam videns liberatam. Contriſtor verò & ploro, cogitans, quòd nec requiem malorum miſerabilis ſuſceperit, ſed maiora & peiora pertentans defunctus eſt. Somniauit (ſicut dicunt) & regiam vrbem perturbare, & pijs iterum dogmatibus repugnare, & tuam ſanctitatem accuſare, vtpotè ea colentem. Sed vidit Deus, & non deſpexit: immiſit verò ſimum in os eius, & frenum in labijs eius, & conuertit eum in terram, de qua ſumptus eſt. Fiat verò orationibus tuæ ſanctitatis, vt miſericordiam & veniam conſequatur, & vincat immenſa Dei clementia illius malignitatem. Rogo verò tuam ſanctitatem ſoluere nobis animæ tumultus: plurimæ & diuerſæ famæ circumſonant, & nos perturbant, communes calamitates annunciantes. Quidam verò & tuam reuerentiam proficiſci dicunt ad Comitatum ſine voluntate. Et vſq; nunc deſpiciebam, vtpotè falſa iſta, quæ diuulgantur. Quoniam verò vidi ipſa eadem omnes dicentes, neceſſarium exiſtimaui veritatem à tua diſcere ſanctitate, vel vt rideamus vtpotè falſa, aut vt vera meritò lugeamus. hactenùs epiſtola: quam quidem ſicut hominis Neſtoriani eſſe non dubitamus; ita eam adſcribi Theodoreto ad Ioannem Antiochenum, patens eſſe mendacium apparebit.

[c] *Pſ. 145.*

XVI. DEFENDITVR AB IMPOSTVRA THEODORETVS.

Nullum quidem verius, certiusq; dicam & fortius argumentum ad hæc refellenda putamus eſſe, quàm ad lapidem Lydium, ipſum exactam temporis rationem, omnia iſta, vt qualia ſint, agnoſcantur, afferre. Quomodo, quæſo, potuit iſta ad Ioannem Epiſcopum Antiochenum Theodoretus ſcripſiſſe poſt Cyrilli obitum, cùm (vt ſuperiùs apertiſsimè ex eiuſdem Theodoreti datis litteris ad eius ſucceſſorem ante annos quatuor oſtendimus) ipſe Ioannes ex hac vita iam deceſſiſſet ante annos quatuor; ad cuius ſucceſſorem Domnum, cõmendans Felicianũ Carthagine tunc profugum, litteras cõmendatitias dederat? Ante quatuor quidem annos Ioannem defunctum eſſe, ipſiuſmet Theodoreti auctoritate ex litteris ad Dioſcorum proximè recitandis luce clariùs apparebit: extat enim ipſius Theodoreti epiſtola [d] ad Dioſcorum Alexandrinũ Epiſcopum data, vbi pluribus agit de reconciliatione amicitiæ à ſe initæ cum Cyrillo, vſuq; litterarum familiariũ, quæ magnâ confidentia mutuò inter ſe inuicem datæ fuerunt, quarũ exemplaria ſeruâſſe integra, ipſumq; Dioſcorum earumdem conſcium fuiſſe, teſtatur. Ex dictis ſanè literis perſpicuum fiet, quot annis Theodotus Ioannis prædeceſſor ſederit, quotve Ioannes ipſius ſucceſſor, necnon Domnus ſubrogatus in locum Ioannis, quem hoc anno iam quartum annum egiſſe in Epiſcopatu demonſtrat. Sed ad eluendam illatã Theodoreto calumniam iſta ſatis cùm ſint, certiora reddentur ex ijs, quæ paulò pòſt ex eius litteris ſumus dicturi. Porrò non hanc duntaxat epiſtolam Theodoreti nomine confinxêre Neſtoriani, ſed & alias plures ad ipſum Neſtorium datas, vt Leontius Scholaſticus tradit, qui Neſtorianorum Theodoretum calumniantium detegit imposturam, atq; ait [e]: *Sciendum enim eſt illud, circumferri quaſdam Theodoreti ac Neſtorij epiſtolas, in quibus ſeſe mutuò recipiunt. Sed fictitiæ; nam fingunt eas hæretici. Si cui verò cognoſcere libet, quàm graui Neſtorium Theodoretus odio proſecutus ſit: is librum ipſius Theodoreti de Sectis ſcriptum legat.* hæc Leontius. Sed quæ de Cyrillo ſunt reliqua, his addamus.

[d] *Theod. Epiſt. 19.*

[e] *Leont. de Sect. ſe[ct]. 5.*

XVII. Sanè quidem reſpuimus atq; exufflamus figmentum illud, incerto auctore proditum, Chronico nimirũ, quod extâſſe fingunt apud quemdam Franciæ Regem, quo tradunt, eumdem S. Cyrillum Alexandrinum Epiſcopum monachum fuiſſe montis Carmeli: cui quidem aſſertioni Trithemius leuiter nimis fidem præſtitit. Vnde hæc, quæſo, incerto auctori, ſi, qui certi atq; probati ſunt auctores eiuſdē Cyrilli æquales, eiuſdemq; res geſtas quã diligenter proſecuti, hæc neſcientes, obruta ſilentio reliquerunt? Vel quæ apud huius temporis ſcriptores mentio de culto Carmelo à vitæ monaſticæ profeſſoribus? Etenim cũ apud S.

Hieronymum, Palladium, Euagrium, Caſſianum, Theodoretum, Cyrillum monachum, & alios ſæculi huius ſcriptores frequens mentio fit de monachis in Palæſtina degentibus, nuſquam penitùs apud eos de monachis Carmelitis. Faceſſat igitur eiuſmodi de monachiſmo Cyrilli in Carmelo fabella, ſicut illa huic haud impar, quâ traditur & Ioannes Hieroſolymorum Epiſcopus Origeniſta fuiſſe etiam monachus Carmelita: ſicut enim hæc leuiter effinguntur, ita & facilè refelluntur. Flagrans quidam cupido nobilitatis auitæ cogit interdum homines delirare. Atque de Cyrillo iam ſatis, quem ſanctiſſimis viris impartiri ſolito honoris cultu coluit ſemper tum Orientalis, tum etiam Occidentalis Eccleſia, eiuſque ſcripta Catholici ſemper venerati ſunt, ipſorumque auctorem, vt virum maximè pium aſſiduis benedictionibus ſunt proſecuti.

XVIII. DIOSCORVS CREATVR EPISCOPVS ALEXAN. Defuncto Cyrillo, ſuffectus eſt hoc anno in locum ipſius Dioſcorus: qui autem eius creationem vltra biennium differunt, à veritatis tramite declinare, tum quæ dicta ſũt, tum etiam quæ inferius dicturi ſumus, euidenter manifeſtabunt. Qualis hic fuerit, & quanta exiſtimatione ſanctitudinis hactenùs perſeuerârit, prima Theodoreti ad eum data hoc anno epiſtola ſatis docet, quæ ſic ſe habet[a]:

[a] Theod. epiſt. 60.

Theodoretus Dioſcoro Epiſcopo Alexandriæ.

XIX. DIOSCORI PRÆDICANTVR VIRTVTES. *Multis quidem & alijs virtutum generibus tuam ſanctitatem exornatam audiuimus (velox enim fama vndequaque percurrens tua gloria omnium repleuit aures) celebrant autem vniuerſi præcipuè tuæ humanitatis præſtantiam, quam Chriſtus Dominus præcipiens, ſe ipſum exemplar propoſuit: Diſcite, inquiens, à me, quia mitis ſum & humilis corde. Natura enim cùm eſſet ſublimis; vel potiùs excelſus Deus, homo tamen factus, humanitatem & humilitatem inprimis eſt amplexatus. Ad ipſum igitur tu etiam Domine reſpiciens, ne intueris ſubditorum numerum, non throni celſitudinem, ſed naturam conſideras humanam, & inſtabiles huius vitæ mutationes, & diuinas ſequeris leges, quarum obſeruatio cælorum nobis regnum lucratur. Hanc tuæ beatitudinis humilitatem cùm acceperim, audeo litteris tuum ſacrum & Deo dilectum caput compellare, & ſalutare: Et preces porrigo, quarum fructus ſalus eſt. Harum verò litterarum auctor fuit pientiſſimus presbyter Euſebius: Cùm enim illum iſtuc proficiſci audiuerim, hanc epiſtolam extemporè ſcripſi, tuam ſanctitatem in primis orans, vt precibus nos confirmes & adiuues, & tuis litteris ſpirituale conuiuium nobis porrigas, & nobis famè laborantibus admirabile tuarum litterarum conuiuium largiaris.* hæc Theodoretus ad Dioſcorum: qui quidem, quamdiu Cyrillus vixit, illi obſequentiſſimus videri voluit, & talis apparuit, quaſi iam omnium virtutum verticem attigiſſet; ita planè comparatus, vt ſimulationis arte ſummæ ſuæ dignitatis fuerit architectus: cui nec voluntas diuina reſtitit, quæ (vt ſacra habent oracula[b]) regnare facit hypocritam propter peccata populi.

[b] Iob 34.

XX. His acceptis Dioſcorus Theodoreti literis, minimè ad eum reſponſum reddidit, planè oſtendens ſe in eum infeſto animo eſſe: ſed ſcripſit ad Dominum Epiſcopum Antiochenum, de ipſo Theodoreto querens, quòd adhuc doctrinam Neſtorij propugnaret, quæ cùm Theodoretus accepiſſet, haud leuiter commotus eſt; quippe cùm vt Catholicus & amicus à Cyrillo eius prædeceſſore acceptus fuiſſet, ab eius ſucceſſore in crimen adduceretur impietatis: quamobrem apologeticam coactus eſt ad eum epiſtolam dare; quam hic integram deſcribendam putaui ad abſtergendam ſuſpicionem, quæ ex commentitijs ſcriptis in Synodo editis aduerſus ipſum Theodoretum cõflata fuit, eſt autem huiuſmodi[c]:

[c] Theod. epiſt. 83.

Theodoretus Dioſcoro Epiſcopo Alexandriæ.

XXI. CALVMNIA PATIENTER TOLERANDÆ. *Maximum afferunt ſolatium ſacra exempla Scripturæ illis, qui calumniam patiuntur. Quando enim aliquis ab effrenata lingua calumnijs impetitur, magna conſolationis remedia accipiet, ſi in memoriam reuocet hiſtoriam Ioſeph[d] admiratione digni: & intuens caſtitatis effigiem & omnis virtutis magiſtrum calumniam paſſum, & ac ſi alienas nuptias violare voluiſſet, in vincula coniectum, & compedibus ſtrictum & plurimum temporis in carcere detentum; huius hiſtoria medicina dolorem lenit. Ita rurſum cùm manſuetiſſimum receperit Dauid[e], vt tyrannum à Saule eiectum & fugatum, & ſemel atque iterum inimicum ſuum cepiſſe, & illæſum dimiſiſſe: hinc iterum remedium tranquillitatis ſuſcipiet. Quando verò ipſum Chriſtum Dominum, ſæculorum creatorem, & omnium rerum auctorem atque opificem, Deum verum, Dei veri Filium ſeductorem[f] à ſceleſtis viderit appellatum, non ſolùm conſolationem inde lucratur, ſed hilaritatem maximam, quaſi Domini factus ſocius.*

[d] Gen. 39. [e] 1. Reg. 19. 20. 21. [f] Mat. 27.

XXII. CALVMNIÆ IN THEODORETVM ILLATÆ. *Hæc autem nunc ſcribere coactus ſum, tuas literas cùm viderim, quas tua ſanctitas Deo dilectiſſimo Archiepiſcopo domino Domno ſcripſit: illis enim etiam hoc adiectum fuerat; quod nõnulli maximam ciuitatem, quæ à tua beatitudine regitur ac gubernatur, cùm occupauerint, dira aduerſus eos ſcripſerint, quòd in duos diuidamus vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum: & hæc Antiochiæ dum verba faceremus, vbi multæ myriades auditorum replerent cœtum atque conuentum. Et illos quidem talia confingentes deploraui apertam calumniam componere auſos & fingere: doluì etiam (ignoſce mihi Domine, dum à dolore loqui compellor) quòd alteram aurium tua ſecundùm Deum profectio non reſeruauit mihi integram, ſed illis quæ ab ipſis falſa ſunt dicta, credidit. Et quamuis illi eſſent tres, aut quatuor, aut quindecim; ego multas habeo myriadas hominum, qui doctrinæ veritatem & rectitudinem teſtantur.*

XXIII. THEODORETVS CATECHISTA ANTIOCHENVS. *Sex enim annos ibi ego docens, tempore beatæ memoriæ Theodoti Antiocheni Epiſcopi, qui tum vitæ ſplendore polluit & fulſit, tum etiam diuinorum dogmatum cognitione: alios deinde tredecim annos tempore beati Ioannis, qui adeò oblectabatur, dum hos conciones haberemus, vt ambas concuteret manus, & ſæpius exultaret & proſiliret: quòd autem ille à puero rebus ſacris enutritus & educatus; exquiſitam valdè diuinorum dogmatum notitiam haberet, litteris tua ſanctitas declarauit. Præter hæc, iam ſeptimus agitur annus, quo Deo dilectiſſimus Archiepiſcopus Dominus ſedit: & vſque hodie, cùm tantum præterierit tempus, nullus neque Deo dilectorum Epiſcoporum, neque piiſſimorum clericorum, ea, quæ à me dicta ſunt, reprehendit aliquando.* Obſerua hic lector, Theodoretum Epiſcopum publicum ſemper egiſſe Antiochiæ Catechiſtam temporibus Theodoti, Ioannis, & Domni trium Antiochenorum Epiſcoporum, quorum ſingulorum tempus in ſede inſumptum numerat; quibus & diſcas annos cuiuſq; ipſorum epiſcopatus. Sed ſubdit:

XXIV. *Quanta verò animi hilaritate & alacritate populi Chriſto dilecti noſtras orationes & conciones audiant, facile erit hac tua diuina profectioni ab illis, qui inde venerunt addiſcere, & ab ijs, qui illuc proficiſcuntur. Hæc autem dico, non iactantiæ cauſa, ſed potiùs me excuſare coactus; neque ſplendorem, ſed rectitudinem tantùm in meis orationibus ineſſe teſtificans. Quinimò magnus ille Orbis magiſter & doctor diuinus Paulus, nouiſſimum[g] & vltimum ſe ipſum ſanctorum, & primum peccatorum ſemper appellans, coactus tamen fuit, vt accuſatorum ora obſtrueret, ſuorum laborum adijcere[h] catalogum: & oſtendens quòd hoc neceſſitate, non ex animo faceret vt ſuas narraret paſſiones, addit: Inſipiens factus ſum, dum glorior: vos verò [illegible] facere coëgiſtis. Ego autem me ipſum miſerum & pauperrimum noui: multis enim obnoxius ſum defectibus: propter ſolam verò fidem in ſacra apparitionis & aduentûs Domini die aliquã remiſſione potiri expecto.*

[g] 1. Tim. 1. [h] 2. Cor. 11.

XXV. THEODORETI CATHOLICÆ FIDEI PROFESSIO. *Sanctorum enim Patrum veſtigia ſecutus, prompto ſum animo, & precibus incumbo, & Euangelicam doctrinam, quam ſummatim nobis tradiderunt qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt ſanctiſſimi Patres, tueri & conſeruare ſtudeo integram: & quemadmodum vnum credo Patrem, & vnum Spiritum ſanctum à Patre procedentem; ita vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum ante omnia ſecula à Patre genitum, ſplendorem gloriæ, & characterem & imaginem paternæ ſubſtantiæ propter hominum ſalutem carnem ſumpſiſſe, & hominem factum, & ſecundùm carnem ex Maria Virgine natum eſſe. Ita enim nos pientiſſimus edocuit Paulus: Quorum Patres, ait, ex quibus Chriſtus ſecundùm carnem, qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſecula ſeculorum, amen. Et iterum de Filio ſic: Qui factus eſt ex ſemine Dauid ſecundùm carnem, qui prædeſtinatus eſt Filius Dei in virtute ſecundùm ſpiritum ſanctificationis. Hac autem de cauſa & Dei genitricem appellamus ſanctam Virginem; eoſq; qui hanc renuunt appellationem, alienos ducimus à pietate.*

XXVI. *Similiter etiam eos, qui in duas perſonas, vel duos Filios, aut duos Dominos diuidunt Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, nec probos nec ſinceros nuncupamus; & alterum qui Chriſtum ſi-*

[a] Epheſ. 4. [b] 1. Tim. 2. [c] Hebr. 13. [d] Epheſ. 4.

gium, cætu ſegregamus. Audiuimus enim diuinum Paulum [a] *dicentem: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptiſma. Et iterum* [b]*: Vnus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia. Et iterum* [c]*: Ieſus Chriſtus heri & hodie idem & in ſæcula. Et alibi* [d]*: Qui deſcendit, ipſe eſt qui aſcendit ſuper omnes cælos. Et ſexcentas huiuſmodi alias licet inuenire apud illum voces, quæ vnum Dominum prædicant. Ita & diuinus Euangeliſta clamat:* [e] *Et verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis, & vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis. Et qui eiuſdem eſt nominis, Baptiſtam dico, clamat, dicens* [f]*: Poſt me venit, qui ante me factus eſt, quia prior me erat. Et cùm vnam perſonam oſtendiſſet, vtraque poſuit, & diuina & humana: humanum enim eſt illud, Vir, & venit; diuinum verò, Prior me erat, ſed nihilominus non alium vidit poſt ſe venientem, alium ante ſe exiſtentem: ſed eumdem vidit ante ſæcula exiſtentem, vt Deum, hominem verò poſt ſe factum ex Virgine. Ita & beatiſſimus Thomas* [g] *ad Domini carnem manum cùm appliciuiſſet, Dominum appellauit & Deum propter eam, quæ conſpiciebatur, naturam, cùm agnouiſſet inuiſibilem, & quæ conſpici non poterat: ita & nos carnis quidem eius & Deitatis differentiam & diſtinctionem nouimus, vnum tamen ſcimus Filium, qui homo factus, & Deum Verbum.*

[e] Ioan. 1. [f] Ioan. 1. [g] Ioan. 20.

XXVII. DOCTRINAM PATRVM SECVTVS THEODORETVS.

Hæc enim & à diuina Scriptura edocti ſumus, & ab iis, qui ipſam declararunt, & expoſuerunt, Patribus, Alexandro ſancto, Athanaſio, & Achilla, veritatis præconibus, qui Apoſtolicam veſtram exornarunt ſedem, & Baſilio, & Gregorio, & aliis orbis luminibus. Quòd verò ſcriptis beati Theophyli & Cyrilli nos vtimur, & eos, qui contradicere audent, per hæc confutamus, & illorum ora obſtruimus: ipſa literæ id declarant. Illos enim, qui Dominicæ carnis & diuinitatis differentiam inficiantur, & aliquando quidem diuinam naturam in carnem conuerſam dicunt, aliquando verò carnem in diuinitatis mutatam eſſe naturam, iſtorum admirabilium virorum pharmacis & medicamentis eos curare ſtudemus. Apertè enim nos duarum naturarum differentiam edocent, & immutabilitatem diuinæ naturæ prædicant, & Dominicam carnem diuinam appellant, vt Dei Verbi carnem factam. Dicere verò quod in Dei naturam ipſa conuerſa fuerit, vt impium reiecerunt & reſpuerunt. Docuit planè Theodoretus quàm exactiſſimè in ſuis Dialogis: eos enim (vt ipſe in præfatione teſtatur) ad hos refellendos conſcripſit: quorum primus eſt dialogus, cuius eſt titulus, *Immutabilis*, quo oſtenditur Deus carnem humanam ſuſcipiens, non eſſe mutatus: ſecundus, *Inconfuſus*, quo declaratur, ſic diuinam naturam humanæ eſſe vnitam, vt tamen confuſa non fuerit: tertius verò dialogus dictus *Impatibilis*, quo docet, Deum hominem factũ, vt tamen diuinitas impatibilis, vt erat, permanſerit. Sed pergit.

XXVIII

Quod verò beatæ memoriæ Cyrillus ſæpiùs ad nos literas dedit, tuam ſanctitatem apertè ſcire arbitror: & quando ſua opera, quæ contra Iulianum ſcripſerat, Antiochiam miſit: ſimiliter cùm ea, quæ ipſe de Emiſſario ediderat, petiiſſet à beato Ioanne Antiochiæ Epiſcopo, vt illa oſtenderet magiſtris, qui in Oriente ſcientia præſtant; beatus ille Ioannes Cyrilli literis obtemperans, libros nobis miſit; quos cùm legiſſemus, hominem ſumus admirati, & ſcripſimus ad Cyrillum beatæ memoriæ: qui iterum nobis reſcripſit, & nos diligentes ac beneuolos ſuo teſtimonio declarauit: quæ literæ apud nos ſeruantur. Eſt planè, vnde & ex his coarguas falſitatis literas Theodoreti nomine vulgatas, Cyrillo poſt obitum illudentes: nam quo ipſe eſſet erga Cyrillum animo, & quàm mirificè coleret ſancti viri memoriam, literæ iſtæ declarant, quibus & ſubdit:

XXIX. THEODORETI ADMONITIO AD DIOSCORVM.

Anteferetur itaque beatitudo tua eos, qui loquuntur mendacium; & Eccleſiæ quietem procuret; & eos, qui veritatis dogmata corrumpere audent, vel pharmacis & medicamentis ſalutaribus curet; vel eos, qui curari nolunt, vt incurabiles & inſanabiles arceat è gregibus, ne eius peſtis contagium ouibus communicetur: nos verò conſueta ſalutatione dignos efficiat. Quòd enim quæ ſcripſimus, ſentimus, teſtimonium perhibet quæ à nobis ſcripta ſunt in diuinam Scripturam, & aduerſus eos, qui cum Ario & Eunomio ſentiunt. Præter hæc, & hoc breue & extremum adhibeo carmen: Si quis non dicit, beatam Virginem Dei genitricem, vel nudum hominem appellat Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum; vel in duos Filios eum, qui vnus eſt, diuidit vnigenitum & primogenitum omnis creaturæ: cadat ab ea, quam in Chriſtum habemus, ſpe. Et dicat vniuerſus populus, Fiat, Fiat, hactenus Theodoreti ad Dioſcorum epiſtola, ſcripta ab eo ad refellendas calumnias in ipſum oblatrantium, à nobis verò hîc opportunè relata ad redarguendam etiam (vt dictum eſt) erroris illam epiſtolam, quæ Theodoreti nomine recitata fuit in Quinta Synodo, quaſi in mortuum inſultâſſet. Scriptam verò fuiſſe hanc Theodoreti epiſtolam ad Dioſcorum hoc anno, cùm Dominus Antiochenus Epiſcopus ſeptennium ageret in ſede Epiſcopali, ipſius Theodoreti verba nuper recitata declarant; & ad hoc ſcriptam, vt ſe plenè Orthodoxum eſſe, perſpicuâ luce monſtraret.

XXX. LEGATIO DIOSCORI AD S. LEONEM ROMAN. PONTIF.

Ordinatus igitur hoc anno Dioſcorus Alexandrinus Epiſcopus legationem ex more miſit ad Romanum Pontificem: qui autem hoc functus eſt munere, Poſſidonius presbyter nominatur; eundemque eſſe facilè exiſtimo Poſſidonium, qui aliquot ante annos, ipſo exordio naſcẽtis Neſtorij hæreſis, à Cyrillo Alexandrino miſſus fuit ad Cœleſtinum. Retinuit ſecum aliquot diebus S. Leo Papa eumdem legatum, quem & Eccleſiaſticis functionibus voluit ſemper eſſe præſentem, vt ex inſtitutis Romanæ Eccleſiæ diſceret, quid emendandam eſſet in Eccleſia Alexãdrina. Sed & cùm ab ipſo idem Pontifex quædam haud rectè in illa adminiſtrari intellexiſſet, redditis ad Dioſcorum literis, quæ ea eſſent, admonuit, & corrigenda præcepit, iſta præfatus [h]:

[h] Leo epiſt. 81.

XXXI.

Quantum dilectioni tuæ Dominicæ charitatis impendamus affectum, ex hoc poteris approbare, quòd tua firmiùs deſideramus fundare initia, ne quid charitati tuæ ad perfectionem deeſſe videatur, cùm tibi ſpecialis gratiæ merita (vt probauimus) ſuffragentur. Paterna igitur & fraterna collatio debet ſanctitati tuæ eſſe gratiſſima, nec à te aliter ſuſcipi, quemadmodum à nobis intelligis proficiſci. Vnum enim nos ſentire oportet & agere, vt (ſicut legimus [i]*) in nobis quoque vnum eſſe cor & anima comprobetur. Cùm enim beatiſſimus Petrus Apoſtolicum à Domino acceperit principatum, & Romana Eccleſia in eius permaneat inſtitutis: nefas eſt credere, quòd ſanctus diſcipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primus Eccleſiam gubernauit, aliis regulis traditionum ſuarum decreta formauerit: cùm ſine dubio de eodem fonte gratiæ vnus ſpiritus fuerit & diſcipuli & magiſtri; nec aliud ordinatus tradere potuerit, quàm quod ab ordinatore ſuſcepit. Non ergo patimur, vt cùm vnius nos eſſe corporis & fidei fateamur, in aliquo diſcrepemus; & alia doctoris, alia diſcipuli inſtituta videantur.* At quinam iſte paruus vſus, qui in Alexandrinam Eccleſiam irrepſerat, ipſe declarat, nempe die quolibet fieri ſolitas ſacrorum miniſtrorum ordinationes, nullo præcedente ieiunio, cùm Romæ res tanta aliter ageretur: ſed quonam modo, vt antiquiores ritus referemus, hîc deſcribamus: ſubdit enim:

[i] Act. 4.

XXXII. DE TEMPORE CELEBRANDA ORDINATIONIS.

Quod ergo à parentibus noſtris propenſiori curâ nouimus eſſe ſeruatum, à vobis quoque volumus cuſtodiri, vt non paſſim diebus omnibus ſacerdotalis vel leuitica ordinatio celebretur; ſed poſt diem ſabbati eius noctis, quæ in prima ſabbati luceſcit, exordia deligantur, hoc eſt, ſub lege diuini officij ſubſtituantur, in quibus his, qui cõſecrandi ſunt, ieiunis & à ieiunantibus ſacra benedictio conferatur. Quod eiuſdem obſeruantiæ erit, ſi manè, ipſo Dominico die, continuato ſabbati ieiunio celebretur, à quo tempore præcedentis noctis initia non recedunt, quam ad diem reſurrectionis (ſicut etiam in Paſcha Domini declaratur) pertinere non dubium eſt. idque ex præſcripto (vt docet) Apoſtolicæ inſtitutionis: ac plura ſubijcit in commendationem diei Dominicæ. Atq; ad poſtremum id admonet, vt in eccleſia diebus ſolemnioribus ſacrificium iteretur, ſi contingat non omnem populum capere ſimul vnam baſilicam. Demùm verò hæc ſubdit de Poſſidonio: *Remeanti filio noſtro Poſſidonio presbytero hanc ad fraternitatem tuam epiſtolam dedimus: qui noſtris proceſſionibus atq; ordinationibus frequenter interfuit, & toties admiſſus, quid in omnibus Apoſtolicæ auctoritatis teneremus, agnouit. Data Kal. Iun.* hæc ad Dioſcorum S. Leo: quibus & intelligis Romanum Pontificem omnibus Eccleſijs præfuiſſe magiſtrum, cùm ita doceat Alexandrinum Epiſcopum, qui poſt Romanam primam cathedram obtineret.

XXXIII DIOSCORI HYPOCRISIS DIV LATENS.

Porrò quod ad Dioſcorum pertinet, ipſe æquè ac Neſtorius, ſuperinductâ admirandæ ſanctitudinis laruâ, adeptus eſt tantæ Eccleſiæ ſedem; cùm ſpeciem præ ſe ferens humilitatis atq; modeſtiæ, intùs tamẽ ſuperbiam cũ ſum-

ma

ma arrogantia occultaret. Nihil enim magis Dei Eccleſiæ obfuiſſe reperitur, quàm cùm ſub inuolucro ſanctitatis iniquitas tegitur, & impietas horrenda viſu fuco religionis picta progreditur fallens oculos intuentium. Facilè namque eſt cauere, quos manifeſtos intelligas hoſtes; occultos autem quis effugiet? hinc in Iob [a]: *Quis reuelabit faciem indumenti eius. Portas vultûs eius quis aperiet?* Ita planè Dioſcorus cùm eſſet facinoroſiſſimus, ſanctiſſimus tamen videri voluit: etenim in libellis aduerſus eum datis [b] in Cócilio Chalcedonéſi, fuiſſe quidé ipſe Origeniſta, inſuper & Arianus, perfidus, homicida, & incendarius, vitaq; turpiſſimus, detectus eſt: Qui etiam ad conciliandum ſibi vniuerſum populum, *ſimul ac in thronum euectus eſt* (inquit Liberatus diaconus) *opprimens Cyrilli heredes, & per calumnias multas ab eis auferens pecunias, piſtoribus & cauponibus ciuitatis dedit, vt mundiſſimum panem, & pretioſiſſimum vinum viliori pretio populis exhiberent.* adiecit inſuper, vt ordinatos à Cyrillo clericos, quos ille cariores habuiſſet, abſque aliqua occaſione è gradu depoſitos in ordinem redigeret. At de his pluribus ſuo loco inferiùs.

a Iob 41.

b Concil. Chalced. Act. 1.

XXXIV. *Hoc item anno Attila Rex Hunnorum* (inquit Proſper [c]) *Bledam* [*] *fratrem & conſortem regni perimit, eiusq; populos ſibi parere compellit.* In damnum quidem Orientalis Imperij anno ſuperiori ijdem à ſuis progreſſi ſunt finibus vnà cum alijs barbaris; nam de his hæc ſub eius anni Conſulibus Eudocio atque Dioſcoro Marcellinus habet in Chronico: *Perſæ, Saraceni, Zanni, Iſauri, Hunni finibus ſuis egreſſi, Romanorum ſola vaſtârunt. Miſſi ſunt autem contra hos Anatolius atque Aſpar Magiſter militiæ, pacemq; cum eis vnius anni fecerunt. Ioannes natione Wandalus, Magiſterq; militiæ, Arnegyſili fraude in Thracia interemptus eſt. Hunnorum Reges cum numeroſis ſuorum millibus in Illyricum irruerunt: Naiſſum, Singidonum, aliasq; ciuitates, oppidaq; Illyrici plurima exciderunt.* hæc Marcellinus: additque de comete plurima anni huius temporis parte ardere viſa. At non hæc eſt prima Hunnorum in Romani Imperij ditionem irruptio. Siquidem ſub Conſulatu Valentis quinto & Valentiniani Iunioris, anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimo ſexto, auctore Ammiano diximus, Hunnos ex regionibus trans Mæotides paludes poſitis progreſſos Romanum Imperium inuaſiſſe: iterùm verò ipſo exordio Arcadij Imperatoris in Orientales Romanis ſubditas prouincias graſſatos eſſe, teſte S. Hieronymo, & alijs eius temporis ſcriptoribus, ſuo loco narrauimus.

c Proſp. in Chron. his Conſulib.
* Blebam Bellam Bodam.
HVNNORVM IRRVPTIONES IN ROM. IMPERIVM.

XXXV. Rurſum verò ante annos ſexdecim ſub Conſulatu Honorij decimotertio, cum Theodoſij vndecimo Hunnos itidem vaſtâſſe Thracias, auctor eſt Marcellinus in Chronico dicto anno: conſediſſe autem eos in Pānonia, imbutoſq; plures eorum Chriſtianâ religione, eiuſdem auctoris teſtificatione meminimus: ſed quo prædicante ijdem fidem Chriſtianam ſuſceperint, haud licuit inuenire: putamus tamen id factum conſuetudine magni illius Theotimi Scytharú Epiſcopi, quē magnoperè Hunnos eſſe reueritos ob ingentem virtutú miraculorum à Deo illi conceſſam, teſtatur Sozomenus [d], noſq; quinto tomo Annalium ſuperiùs diximus. Porrò ad Hunnos in Pannonia cōmorantes haud pridem Aëtium Ducem Romani exercitûs, ſe cōtuliſſe, vt per eos Valentiniano Imperatori, cuius iras meruerat, reconciliaretur, ſuo loco dictú eſt; eoſdemque in Gallijs poſteà Burgundiones contriuiſſe, Proſper affirmat. At non ijdé protſus, licèt eiuſdem gétis, hi ſunt, quos ex Oriente migrâſſe, & palabundos in Illyricum vſque perueniſſe, tum Marcellinus, tum Proſper teſtantur: nouum enim ex aluearío, è natiuo, inquam, ſolo, eiuſmodi Hunnorum eſt progreſſum examen ſub Attila & Bleda fratribus; quorum altero fraterna cæde ſublato, alter, nempè Attila, ſummam adminiſtrauit Imperij. Ita quidem, excreſcente nequitiâ, à Deo flagellum paratur: vt planè ſecundùm illas Domini minas à Hieremia [e] populo denunciatas acciderit: *Adducam ſuper vos gentem de longinquo domus Iſraël* (*ait Dominus*) *gentem robuſtam, gentem antiquam; gentem, cuius ignorabis linguam, nec intelliges quid loquatur.*

HVNNI CHRISTIANI.

d Sozom. lib. 7. c. 25.

e Hier. 5.

XXXVI. Quænam iſta gens fuerit, qualibusve prædita moribus, Ammianus exactè quidem deſcribit his verbis [f]: *Hunnorú gens monumentis veteribus leuiter nota, vltra paludes Mæoticas glacialem Oceanum accolens omnem modum feritatis excedit. Vbi quoniam ab ipſis naſcendi initijs infantum ferro ſulcantur altiùs genæ, vt pilorum vigor tempeſtiuus emergens, corrugatis cicatricibus hebetetur, ſeneſcunt imberbes, abſq; vlla venuſtate ſpadonibus ſimiles, compactis omnes firmiſq; membris & opimis ceruicibus, prodigioſè deformes & pandi, vt bipedes exiſtimes beſtias, vel quales in commarginandis pontibus effigiati ſtipites dolantur incomptè in hominum figura: ſic & in ſua vita viſi ſunt aſperi; vt neq; igne, neq; ſaporatis indigeant cibis, ſed radicibus herbarum agreſtium, & ſemicruda cuiuſuis pecoris carne veſcantur, quam inter femora ſua, & equorum terga ſubſertam fotu calefaciunt breui ad ſicjs nullis vnquam tectis; ſed hæc velut ab vſu communi diſcreta ſepulchra declinant; nec enim apud eos vel arundine faſtigiatum reperiri tugurium poteſt: ſed vagi montes peragrantes & ſiluas, pruinas, famem, ſitimq; perferre ab incunabulis aſſueſcunt. Peregrè tecta, niſi adigente maxima neceſſitate, non ſubeunt: nec enim apud eos ſecuros exiſtimant eſſe ſub tectis.*

f Ammia. li. 31. in pr.

HVNNORVM SEDES ET MORES.

XXXVII. *Indumentis operiuntur linteis, vel ex pellibus ſilueſtrium murium conſarcinatis: nec alia illis domeſtica veſtis eſt, alia forenſis; ſed ſemel obſoleti coloris tunica collo inſerta, non antè deponitur, aut mutatur, quàm diuturna carie in pannulos deſtruxerit deſruſtata. Galeris incuruis capita tegunt, hirſuta crura corijs muniences hedinis: eorumq; calcei formulis nullis aptati, vetant incedere greſſibus liberis, qua de cauſa ad pedeſtres parùm accommodati ſunt pugnas; verùm equis propè affixi, duris quidem, ſed deformibus, & muliebriter iiſdem nonnunquam inſidentes funguntur muneribus conſuetis. In ijs iſquiuis in hac natione pernox & perdius emit & vendit, cibumq; ſumit & potum: & inclinatus ceruici anguſta iumenti, in altum ſoporem ad vſque varietatem effunditur ſomniorum. Et deliberatione ſuper rebus propoſitâ ſerijs, hoc habitu omnes in commune conſultant. Aguntur autem nulla ſeueritate regali, ſed tumultuario primatum ductu contenti, perrumpunt quicquid inciderit.*

HVNNORVM VESTITVS ET VICTVS.

XXXVIII. *Et pugnant nonnunquam laceſſiti, ſed ineuntes prœlia cuneatim varijs vocibus ſonantibus toruum. Vtq; ad pernicitatem ſunt leues & repentini, ita ſubitò de induſtria diſperſi vigeſcunt, & incompoſitâ acie cum cæde vaſta diſcurrunt, nec inuadentes vallum, nec caſtra inimica pilantes* [*] *præ nimia parte decernuntur: eoq; omnium acerrimos facilè dixeris bellatores, quòd procul miſſilibus telis, acutis oſſibus pro ſpiculorum acumine arte mira coagmentatis, ſed diſtinctis, cominus ferro ſine viri reſpectu .... hoſtiq; cum mucronum noxas obſeruant, contortis laciniis illigant, vt laqueatis reſiſtentium membris equitandi vel gradiendi adimant facultatem. Nemo apud eos arat, nec ſtiuam aliquando contingit.*

HVNNI QVALES IN PRŒLIIS.

* palantes

XXXIX. *Omnes enim ſine ſedibus fixis, abſq; lare, vel lege, aut ritu ſtabili diſpalantur, ſemper fugientibus ſimiles, cum carpentis, in quibus habitant, vbi coniuges ex villis veſtimenta contexunt, & coëunt cum maritis, & pariunt, & ad vſq; pubertatem nutriunt pueros. Nullus apud eos interrogatus, reſpondere, vnde oritur, poteſt, alibi conceptus, natuſq; procul, & longius educatus. Per inducias infidi & inconſtantes, ad omnem auram incedentes ſpei nouæ perquàm mobiles, totum furori incitatiſſimo tribuentes; inconſultorum animalium ritu, quid honeſtum, inhoneſtumve ſit, ignorantes, flexiloqui & obſcuri, nullius religionis vel ſuperſtitionis reuerentia aliquando diſtricti, auri cupidine immenſâ flagrantes; adeò permutabiles & iraſci faciles, vt eodem aliquoties die à ſocijs nullo irritante, ſæpè diſciſcant, itidemque propitientur, nemine leniente. Hoc expeditum, indomitumque hominum genus externa prædandi auiditate flagrans immani, per rapinas finitimorum & cædes vſq; ad Achatam peruenit.* hucuſque de his Amianus.

HVNNI SEMPER VAGI.

XL. Sed & de Hunnorum moribus non prætereat, quod S. Ambroſius eos ludo addictiſſimos eſſe tradit, hæcque habet, dum de fœneratoribus agit [g]: *Ferunt* (inquit) *Hunnorú populos omnibus bellum inferre nationibus, fœneratoribus tamen eſſe ſubiectos, & cùm ſine legibus viuant, aleæ ſolius legibus obedire; in procinctu ludere, teſſeras ſimul & arma portare, & plures ſuis quàm hoſtilibus ictibus interire. In victoria ſua captiuos fieri, & ſpolia ſuorum perpeti, quæ pati ab hoſte non nouerint. Ideò nunquàm belli ſtudia deponere, quòd victi aleâ ludo, cùm totius prædæ munus amiſerint, ludendi ſubſidia requirunt bellandi periculo. Frequenter autem tanto ardore rapi, vt cùm ea, quæ ſola magni æſtimant, victis arma tradiderit, ad vnum aleæ iactum vitam ſuam poteſtati victoris, vel fœneratoris addicat. Denique conſtitit, quòd quidam eorum & Imperatori Romano cognitus in fide pretium, ſeruitutis,*

g Ambr. de Tobia c. 11.

HVNNI LVSORES.

uitiu, quàm ſibi tali ſorte ſuperatus intulerat, ſupplicijs imperatæ mortis exſoluerit. hæc S. Ambroſius. Porrò Hunnos itidem fuiſſe impudicus, Saluianus[a] affirmat. Hæc autem de Hũnorum moribus tum à noſtris, tum ab externis petita auctoribus, à nobis haud ſunt otioſè relati, ſed vt videas & admireris Crucis potentiam, quæ omne genus perdomuit barbarorum: qui enim adeò feri & indomiti, truculenti, & omnis prorſus humanitatis expertes fuêre, ſub iugo tãdem Chriſti redacti, pij, manſueti, humani, benigni, modeſti, omniq; ex parte ſanctiſſimi euaſêre, enituereque ex eis Reges, qui maximo Chriſtianæ religioni decori fuerunt & ornamento. Porrò talia potuiſſe præſtari, non niſi legis Euangelicæ eſſe, Theodoretus libro de legibus pluribus diſputat.

a Saluia. de ver. iu dicio & prouid. Dei, lib. 4.

XLI. Quod verò ad Hunnorum præſentis temporis ſtatum pertinet: poſt eorum egreſſum, eò formidabiliores ſunt redditi, quò docti prudentiam rerum experimento, militarem aſſecuti ſunt diſciplinam ſub Rege verſutiſſimo militantes. Fuiſſe verò Attilam ſuperſtitione Ethnicum, tradunt; nec recés cum ſuis prodijſſe è Mæoticis regionibus, ſed cum fratre in Pannonia ſuis imperâſſe, apud Paulum Diaconum & alios eum ſecutos inuenies: cùm tamẽ Marcellinus affirmet, Hunnos hos ante biennium ſub Conſulatu Eudoxij atq; Dioſcori è ſuis ipſorum finibus exijſſe. Quod autem ad graſſationem Attilæ ſpectat in Oriente, & quomodo Theodoſium ſub tributo redegerit, iam diximus, ſuisque locis inferiùs dicturi ſumus. Qui igitur anno ſuperiori è ſuis ſunt regionibus ſemel egreſſi in ruinam Orientalis Imperij, conſtat aſſertioñe Marcellini, ſequenti adhuc anno, & ampliùs Orientales oras vexâſſe, vt ſuis locis dicturi ſumus. At de Hunnis hactenùs.

PLVRES HVNNORVM EGRESSVS.

XLII. Sub hoc eodem Conſulatu Theodoſij & Albini, idem Imperator Theodoſius conſtitutionem edidit de releuatis ab oneribus tributarijs poſſeſſionibus eorum, qui grauamen ſe eſſe paſſos à menſoribus & reuiſoribus agrorum prouincialium queſti ſunt. eſt eius exordium[b]: *Perfecta eſt ac plena liberalitas, &c.* Sed ſanciendæ legis huius occaſioné attende. Ad hęc planè ſpectat querela Theodoreti de Cyrenſibus ſuis onere tributorum oppreſſis, & non ſicut alij releuatis: extat de his epiſtola ipſius ad Proclum Cõſtantinopolitanum Epiſcopum, quam nondum cuſam ex promptuario bibliothecæ Vaticanæ primùm hîc tibi deſcribẽdam curauimus, vt intelligas Epiſcopos ſuarum õniũ non ſpiritualia tantùm, ſed & quæ pertinent ad ipſarum bona curâſſe. ſe habet igitur in hunc modum[c]:

b Nouel. Theodoſ. tit. 33. de releuat.

c Theod. epiſt. 47.

XLIII. *Superiore anno ſanctitas tua illuſtrem Philippum noſtræ ciuitatis præcipuum virum magno liberauit infortunio: & tranquillitatem adeptus propter tuæ beatitudinis protectionem, tuis laudibus noſtras repleuit aures. Sed omnem illam tuam protectionem pientiſſimus Epiſcopus N. inutilem demonſtrare nititur: & tam quæ ante duodecim annos ſæpè facta eſt viſitatio prouinciæ calumniatur, & illam accuſare contendit; quæ nec plagiarij quidem homines facere auderent. Tuum igitur ſacrum caput oro, vt eius mendacia ſedare facias: Præfectoſq; illuſtres etiam perſuadeas deſcriptionem confirmare, quàm iurè & humanè decreuerunt. Grauiſſimam enim re verâ deſcriptionem ſuper omnes regiones & prouincias & ciuitates noſtra ciuitas paſſa eſt. Et cùm omnes ciuitates ſint exoneratæ grauaminibus: hæc vna remanſit, quæ huçuſq; ſuper ſex myriadas & duo millia iugerum perſoluit, ſerò tamen tandem qui excelſum illum thronum obtinent, adducti, viſitatores prouinciæ miſerunt: & illorum exactam cognitionem & ſententiam accepit quidem magnificus bonæ memoriæ Iſidorus, cõfirmauit etiam glorioſiſſimus & Chriſto dilectus dominus Florentius; & diligentius totum argumentum cùm inueſtigaſſet qui nunc præeſt, & iuſtitiâ thronum illuſtrat, regio hanc confirmauit decreto. Ille verò veritatis amator, propter eã, quam cum illuſtri Philippo inimicitiam exercet, aduerſus pauperes bellum ſuſcepit. Qua de cauſa tuam precor ſanctitatem, vt iniquæ linguæ iuſtam linguam ſuam obijciat; & veritatem, cui bellum infertur, protegat, & ipſam inexpugnabilem demonſtret, & mendacij arguat vanitatem.* hæc ad Proclum Theodoretus. Verùm ad Pulcheriam Auguſtam eodem argumento ſcribens epiſtolam, hæc magis luctuoſè deplorat, delatoremq; peſſimum detegit, dum ita ſcribit[d], à dignis laudibus eiuſdem Pulcheriæ exordiens:

THEODORETVS CVRAT CYRI CIVITATIS TRIBVTORVM REMISSIONEM.

d Theod. epiſt. 43.

XLIV. *Quoniam Imperium pietate exornatis, & purpuram pudicitia ſtratis, hæc ſcribere audemus, nec noſtram humilitatem intuemur: Sacerdotio enim decentem tributis honorem. Hæc mecum reputans, tuam potentiam oro noſtram prouinciam miſeratione dignam ducere, & viſitationem ſæpius factam confirmari præcipere, nec audire falſas calumnias, quæ à nonnullis fiunt aduerſus eam; nec fide dignũ illum ducere, qui Epiſcopi quidem nomine ſe iactat habere, talia verò patrantem, quæ ne plagiarij quidem facere auderent. Hic enim iam accuſatus, & excommunicationis vinculis innodatus à Deo dilectiſſimo & ſanctiſſimo Archiepiſcopo Antiocheno domino Domno, dum Concilium congregari deberet, vt eius accuſationes & querelæ examinarentur, cùm aufugiſſet, ad regiam ſe contulit vrbem, & delatoris artem exercens, prouinciæ moleſtias infert, quam matrem quidem appellat, mala verò infert myriadibus pauperum; & pro ea, quam aduerſus vnum exercet inimicitiam, linguam ſuam aduerſus omnes acuit.*

THEODORETVS AVXILIVM IMPLORAT A PVLCHERIA AVGVSTA

XLV. *Qualis verò is ſit, & quibus exercitijs enutritus, ego quidem non dicam, quæ nec licent cogitando. Illud tamen ipſum aperta indicat coniectura quod nunc facere aggreſſus eſt. De prouincia autem hoc vnum dicam: quòd cùm tota regio vectigalium diminutionem obtinuerit, hæc tantùm hâc clementiâ frui minùs potuit, quàm in grauiſſimo onere opprimeretur. Quapropter multi quidem fundi colonis ſunt priuati, multi domicilijs omninò orbati: & pro his miſeri ciues vectigalia ſoluere coguntur: ferro autem ſolutionem non valentes, alij quidem mendicant, alij fugiunt, & in vnum tantùm ciuitas ipſa redacta eſt, qui nec ipſe ſtabit, niſi aliquod remedij vel ſalutis malis adhibeatur. Spero autem, quòd veſtra ſerenitas ciuitatis malis medebitur, & alijs iuſtis & ſanctis actionibus ſuis hanc etiam adijciet.* hæc ad S. Pulcheriam Auguſtam Theodoretus, à nobis relata occaſione Imperatorij edicti hoc anno de releuatione tributorum promulgati.

XLVI. Commendatione quidem digna optimi Antiſtitis ſolicitudo, non pro animarum ſalute duntaxat impenſa, ſed etiam corporum: adeò vt nihil prætermiſerit, quo ſuis ſibi ſubiectis ciuibus & comprouincialibus prodeſſe poſſet. Audi quid ipſe in epiſtola ad Nomum Conſulem habeat[e] de beneficijs erga ſuos Cyrenſes collatis: *Publicas porticus in ingreſſu Eccleſiarum ædificaui: Pontes duos magnos extruxi: Balneorum publicorum geſſi curam: cùm ciuitatem reperiſſem, quæ minimè à defluente flumine aquabatur, aquæductum paraui, & ciuitatem aquis carentem aquis repleui.* hæc in epiſtola ad Nomum Conſulem, quam aliâ occaſione inferiùs ſuo loco integrã reddituri ſumus. Sed quid præterea? quæſiuit eiſdem ſuis Cyrenſibus magnâ induſtriâ qui languoribus ægrotantiũ mederentur. Accipe de his ipſius ad Apellam perbreuem epiſtolam his verbis conſcriptam:

THEODORETVS ERGA SVOS STVDIOSVS.

e Theod. epiſt. 81.

XLVII. *Cyri gubernacula & adminiſtrationem adeptus ego, omnes artes neceſſarias illi comparaui, præter has, medicæ artis peritos, vt illã incolerent & habitarent, hortatus ſum & effeci. Vnus horum eſt reuerendiſſimus presbyter Petrus, qui rationabiliter & artificioſè artem exercet, ac illam multum exornat. Nunc verò, proficiſcentibus nobis multi etiam alij hanc reliquerunt ciuitatem, ac idem Petrus proficiſci decreuit. Hac de cauſa tuam precor magnificentiam, vt illius curam geras, eumq; protegas: ſufficiens enim eſt & peritus, vt morbis opem ferre valeat, & morbos pellere.* hactenus Theodoretus. Ex quibus & illud intelligas, haud incongruum viſum eſſe maioribus, Dei miniſtros piè charitatis officio artem medicam exercere; quod in ſacris literis legerent, Lucam medicum nominatum ab Apoſtolo Paulo ſcribente ad Coloſſenſes[f]. Tametſi poſterioribus ſæculis, quando & medicorum multa eſſet copia, ob euitanda nonnulla pericula, quæ ex eius artis exercitiæ contingere poſſent, id piè ſanctèque fuit clericis & monachis interdictum. Sic igitur Theodoreti Cyri Epiſcopi exemplo vides, ita ſanctos Epiſcopos ſubditis ſibi populis diligenti curâ miniſtrâſſe, quæ ad ipſorum animarum ſalutem ſpectare viderent, vt tamen quæ eſſent ad corporum ſanitatem, & rerum, quas poſſiderent, bonum ſtatum ſpectantia, præſtare minimè prætermitterent, in omnibus optimi paſtoris ſpecimen edentes, & patres amantiſſimos cunctis æquè præſeferentes.

QVID THEODORETVS DE PETRO PRESBYTERO MEDICO.

f Coloſ. 4.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN